

PHILIP K. DICK

DO ANDROIDS DREAM
OF ELECTRIC SHEEP?

Filips K. Diks

VAI ANDROĪDI SAPNO
PAR
ELEKTRISKAJĀM AITĀM?

NO ANGLŪ VALODAS TULKOJIS
ULDIS ŠĒNS

IZDEVNIECĪBA
PROMETEJS

UDK 821.111(73)-3

Di474

Izdevniecība *Prometejs*

DO ANDROIDS DREAM OF ELECTRIC SHEEP?

Copyright © 1968, Philip K. Dick

Copyright renewed © 1996, Laura Coelho, Christopher Dick, Isolde Hackett

All rights reserved

Translation copyright © 2023

Šis ir daiļliteratūras darbs. Visas personas, organizācijas un notikumi, kas aprakstīti šai romānā, ir autora iztēles augļi. Visas šī darba tiesības ir aizsargātas. Izdevumu reproducēt, kopēt vai citādi pavairot un izplatīt bez apgāda rakstiskas atļaujas ir aizliegts.

Izdevniecība *Prometejs*

SIA Prometejs AB, Tiltā ielā 20

www.prometejs.lv

No angļu valodas tulkojis *Uldis Šēns*

Redaktore *Ilze Jansone*

Korektore *Austra Pudāne*

Vāka dizaina autore *Agnese Kurzemniece*

© Tulkojums latviešu valodā, izdevniecība *Prometejs*

ISBN 978-9934-553-55-4

Grāmata iespiesta SIA Jelgavas tipogrāfija

Oklenda

Vakar nobeidzās bruņurupucis, kuru pasaules apceļotājs kapteinis Kuks 1777. gadā uzdāvināja Tongas karalim. Tam bija gandrīz 200 gadu.

Dzīvnieks, ko sauca Tu'i Malila, nomira Tongas galvaspilsētas Nukualofas karaliskās pils teritorijā.

Tongas iedzīvotāji šo dzīvnieku turēja vadoņa godā, un tā aprūpēšanai tika iecelti īpaši kopēji. Pirms dažiem gadiem buša ugunsgrēka laikā tas zaudēja redzi.

Tongas radio ziņo, ka Tu'i Malila liķis tiks nosūtīts uz Oklendā muzeju Jaunzēlandē.

Reuters, 1966. gadā

1. NODAĻA

Riku Dekardu piecēla īss, līkums elektriskās strāvas impulss, ko automātiskais modinātājs raidīja no blakus gultai uzstādītā Penfilda noskaņojuma modulatora. Kā allaž, pārsteigts par uzmošanos bez iepriekšēja brīdinājuma, viņš iztrausās no gultas, savā daudzkrāsainajā pidžamā izslējās taisns un izstaipījās. Viņa sieva Airana savā gultā atvēra pelēkās, grūtsirdīgās acis, samirkšķināja plakstus, tad īgni novaidējās un atkal aizspieda acis ciet.

“Tu savā Penfildā izraudzījies pārāk vāju līmeni,” viņš aizrādīja sievietei. “Es pierēgulēšu stiprāku, tu pamodīsies, un...”

“Rokas nost no maniem iestatījumiem,” balsī nepārprotami jautās rūgts skarbums. “Es *negribu* būt nomodā.”

Viņš apsēdās uz gultas malas un paliecās pāri.

“Uzstādot stiprāku impulsu, tu pamodīsies pacilātā noskaņojumā — tieši tāda ir iekārtas jēga,” viņš klusi paskaidroja. “Iestatot *C līmeni*, tiek pārvarēta neapzinātā nevēlēšanās pamosties — kā, teiksim, manā gadījumā.”

Juzdamies labvēlīgi noskaņots pret pasauli — *viņa* iestatījums bija *D* —, Riks draudzīgi noglāstīja sievas kailo bālo plecu.

“Aizvāc savas raupjās krukļa ķetnas,” Airana noskaldīja.

“Es neesmu policists.” Dekardā modās aizkaitinājums, kaut arī viņš nebija tādu noskaņojumu uzstādījis.

“Tu esi vēl ļaunāks,” atcirta sieva, neatvērusi acis. “Slepkava, kuru nolīgst policija.”

“Es ne reizi neesmu nogalinājis cilvēku.” Īgnums nu bija pieņēmis spēkā, pārtapis neslēptā naidīgumā.

“Jā, vienīgi tos nabaga andijus,” Airana izmeta.

“Būtu jāatzīmē, ka tas tevi nebūt nekavēja tērēt manis saņemtās prēmijas par jebkuru tā mirkļa kairinājumu.” Riks piecēlās un piegāja pie savas noskaņojuma iekārtas pulsts. “Tā vietā, lai pietaupītu,” viņš piemetināja, “un mēs varētu atļauties īstu aitu, nevis to mākslīgo elektrisko aitu jumta aplokā. Mums vēl arvien pieder parasts elektriskais dzīvnieks — ņemot vērā, cik pelnu, gadu gaitā pamazām kāpdams pa karjeru kāpnēm.”

Nostājies pie pulsts, viņš svārstījās starp talamīna supresantu (kas izkļiedētu viņa žultaino noskaņojumu) vai talamīna stimulantu (kurš kāpinātu aizkaitinājumu un ļautu strīdā gūt virsroku).

“Ja tu uzgriezīsi augstāku niknuma līmeni,” ierunājās Airana, nu jau uzlūkodama vīru, “es noregulēšu sev tādu pašu. Uzstādīšu maksimālo rādītāju un sarīkošu tev tādu skandālu, pret kuru visi mūsu iepriekšējie strīdi šķitīs pilnīgas bērnu spēles. Tu tikai uzdrošinieš, pats redzēsi; nu, pamēģini vien!” Viņa uzlēca kājās, pieskrēja pie savas noskaņojuma iekārtas pulsts un gaidīja, zvērošām acīm glūnēdama vīrā.

Draudu pievārēts, viņš nopūtās.

“Es izvēlēšos to, kas šodien paredzēts manā grafikā.”

Ielūkojies 2021. gada 3. janvāra grafikā, Riks redzēja tajā ievadītu lietišķi profesionālu attieksmi.

“Ja es izvēlēšos saskaņā ar grafiku,” viņš gurdenā balsī pavaicāja, “vai tu izraudzīsies tādu pašu?”

Bēdīgas pieredzes mācīts, viņš nogaidīja, kamēr sieva piekritīs sekot viņa paraugam.

“Manā šodienas grafikā ierakstīta sešu stundu ilga depresija ar paššaušīšanu,” paziņoja Airana.

“Ko? Kāpēc tu tādu ieplānoji?” Tas bija pretrunā ar noskaņojuma iekārtas mērķi. “Es pat nezināju, ka to var iestatīt,” viņš drūmi piebilda.

“Kādu pēcpusdienu es sēdēju šepat,” Airana klāstīja, “un, dabiski, biju ieslēgusi “Draudzīgo Basteru un viņa Draudzīgos Draudziņus”, un viņš tērgāja par kādu svarīgu ziņu, ar kuru grasās mūs visus pārsteigt, un tad parādījās tā šausmīgā reklāma, nu, tā, kuru es mūžam neieredzu; tā, kas reklamē *Mountibank* svina suspensoriju. Un es uz brīdi izslēdzu skaņu. Un es dzirdēju ēku, šo ēku; es saklausīju...” Viņa nenoteikti pavināja roku.

“...tukšos dzīvokļus,” saprata Riks. Lāgiem viņš šo tukšumu sadzirdēja naktī, kad bija paredzēts gulēt miegā. Tomēr šajos laikos pusapdzīvotas kooperatīvo mitekļu ēkas iemītnieku blīvuma ziņā kotējās augstu; jo apvidos, kur pirms kara pletās priekšpilsētas, varot uziet pilnīgi tukšas ēkas... vismaz tā mēloja. Riks tiši bija atstājis šos apgalvojumus nepārbaudītus; kā jau vairums ļautiņu, viņš liedzās par to patiesumu pārliecināties pats uz savas ādas.

“Tobrīd, kad televizora skaņa bija izslēgta, man bija trīssimt astoņdesmit otrā līmeņa noskaņojums; tik nupat biju tādu uzstādījusi,” turpināja Airana. “Tāpēc, lai gan ar prātu es dzirdēju tukšumu, tomēr to nesajutu. Mana pirmā reakcija bija pateicība par to, ka varējām atļauties Penfīlda noskaņojuma modulatoru. Bet tad attapu, cik nedabiski ir sajukt dzīvības neesamību ne tikai šajā ēkā, bet jebkur, un nekādi uz to nereaģēt. Tu saproti? Šķiet, ka nesaproti vis. Bet agrākos laikos to uzskatīja par garīgās slimības pazīmi; to sauca par “atbilstošu emociju trūkumu”. Tāpēc es atstāju televizora skaņu izslēgtu, apsēdos pie sava noskaņojuma modulatora un ļāvos eksperimentiem. Un beigu beigās uzgāju kodu izmīsums sajūtai.” Tumsnējā, skadrā seja staroja gandarījumā, it kā viņa būtu sasniegusi kaut ko vērtīgu. “Tālab es iekļāvu to savā grafikā divas reizes mēnesī; manuprāt, tas ir saprātīgs laika sprīdis, kurā ļauties bezcerībai par visu — par palikšanu šeit, uz Zemes, pēc tam, kad visi gudrie ļaudis ir emigrējuši. Vai ne?”

“Taču šādā noskaņojumā drīzāk mostas sliekmes tajā uzkavēties, nevis rast izeju no tā,” Riks aizrādīja. “Šāds izmīsums par pilnīgu realitāti ir kā apburtais loks.”

“Es ieprogrammēju automātisku atiestatīšanu pēc trim stundām,” sieva pieglaimīgi atteica. “Četrsimt astoņdesmit pirmais līmenis. Apzināšanās par daudzveidīgajām iespējām, kādas man paveras nākotnē; jauniegūta cerība, ka...”

“Es zinu, kas ir četrsimt astoņdesmit pirmais,” viņš pārtrauca sievu.

Riks šo skaitļu kombināciju bija daudzkārt uzstādījis, un tā bieži viņam palīdzēja.

“Paklau,” viņš ieteicās un, apsēdies uz gultas un satvēris viņas rokas, liegi aicināja sievu noslīgt līdzās, “izdzīvot depresiju, jebkādu depresiju, ir bīstami pat tad, ja aktivizēta automātiskā atslēgšana. Aizmirsti grafikā iekļauto, un es aizmirsīšu paša ieplānoto; abi kopā uzstādīsim simt ceturto kodu, un abi kopā to izbaudīsim, un tu varēsi palikt tepat, kamēr es pārslēgšos uz ikdienišķi lietišķo attieksmi. Šādi man radīsies vēlme uzbraukt uz jumta, apraudzīt aitu un tad doties uz biroju, un man būs apziņa, ka tu nedirni nomāktībā šeit, neizslēgusi televizoru.”

Palaidis vaļā viņas slaikos, garos pirkstus, Riks cauri plašajam dzīvoklim aizsoļoja uz viesistabu, kur vēl vēdīja vakar izsmēķēto cigarešu dūmu dvinga. Tur nonācis, viņš pieliecās ieslēgt televizoru.

“Neciešu skatīties televizoru pirms brokastīm,” no guļamistabas atlidoja Airanas balss.

“Uzstādi astoņsimt astoņdesmit astoto,” Riks ierosināja, kamēr aparāts iesila. “Vēlme skatīties televizoru, vienalga, ko tas rāda.”

“Patlaban man nekārojas it neko uzstādīt,” Airana vairījās.

“Tad uzstādi trešo,” viņš piedāvāja.

“Es nevaru uzstādīt iestatījumu, kas, stimulējot smadzeņu garozu, iedvēš man vēlmi uzstādīt noskaņojumu! Ja es nevēlos uzstādīt “trīs”, to es nevēlos uzstādīt par visu vairāk, jo tad es sagribēšu uzstādīt, un vēlme uzstādīt patlaban man ir pats svešākais dzinulis, kādu es varu iedomāties; neko citu negribu, kā vien sēdēt uz gultas malas un blenzt grīdā!”

Balss asajā tonī jautās drūmuma pieskaņa; viņas dvēsele stinga, un viņa rima kustēties, visu augumu instinktīvi apkļāva spiedoši smaga kārtiņa, teju absolūts inertums.

Viņš uzgriezta televizoru skaļāk, un istabu piepildīja Draudzīgā Bastera dārdošā balss. “...ho-ho, ļautiņi. Nu gan īsumā pavēstīšu par šodienas laikapstākļiem. Satelīts “Mangusts” informē, ka nokrišņi būs īpaši izteikti ap pusdienlaiku un pēcāk mazināsies, tāpēc visi, kas nolems doties ārā...”

Garajam naktstērpam gaisīgi dvesmojot, blakus pienāca Airana un izslēdza televizoru.

“Labi, padodos! Es uzstādīšu jebko. Būšu tāda, kādu vien tu vēlies; kaut ieslēgšu ekstatisku seksuālu svētlaimi — ar tik derdzīgu pašsajūtu esmu gatava pārciest pat to. Ai, pie velna! Kāda tam visam jēga!?”

“Es uzstādīšu mums abiem,” ieteicās Riks un veda sievu atpakaļ uz guļamistabu. Viņas pultī Riks uzstādīja piecsimt deviņdesmit ceturto noskaņojumu — gandarījuma pilno atziņu par vīra pārāko gudrību visos jautājumos. Savā konsoles pultī viņš uzstādīja radošu un svaigu attieksmi pret darbu, lai gan diez vai tas bija vajadzīgs; tāda bija viņa ierastā, iedzimtā pieeja arī bez Penfilda iekārtas radītās mākslīgās smadzeņu stimulācijas.

- -

Žigli pabrokastojis — aizrunājoties ar sievu, viņš bija iekritis laika trūkumā — un saģērbies uz ārā iešanu, neaizmirstot arī savu *Mountibank* firmas svina suspensoriju *Ajax*, Riks uzbrauca uz jumta pārsegtajiem aplokiem, kur “ganījās” viņa elektriskā aita. Tur šī smalki izstrādātā ierīce simulētā apmierinājumā gremoja tik dabiski, ka pārējie ēkas iemītnieki tā arī nebija nojautuši, ka tiek muļķoti.

Skaidrs, ka dažs labs kaimiņiem piederošs lopiņš neapšaubāmi arī bija elektronisks viltojums; saprotams, Riks ne reizi nebija bāzis degunu šajā jautājumā, gluži tāpat kā viņa kaimiņi nebija oksķerējuši attiecībā uz viņa aitas dabiskumu. Tas būtu neiedomājami nepieklājīgi. Pavaicāt, vai aita ir īsta, būtu vēl baisāks uzvedības pārkāpums, nekā klausināt, vai pilsoņa zobi, mati vai iekšējie orgāni izturētu autentiskuma testu.

Pelēkajā rītā, kurā mākoņi biežēja viscaur debesīs, uzbāzīgi klāt spiedās radioaktīviem putekšņiem piesātināts gaiss, un viņš nevilšus

ievilka nāsīs nāves dvaku. *Labi jau, labi, tas būtu pārāk spēcīgs apzīmējums*, Riks nosprieda, soļodams uz zemes gabalu, kas viņam piederēja kopā ar pārlieku plašo dzīvokli. Pastarā Pasaules kara mantojuma iedarbība bija mazinājusies; tie, kas nejaudāja izdzīvot putekļainajā vidē, jau pirms daudziem gadiem bija nogrimuši aizmirstībā, un šaislaikos krietni retākie putekļi gan vēl tiecās apdraudēt tos spēcīgākos individuus, kuri bija palikuši dzīvi, bet vienīgi izkropļoja to prātus un ģenētiskās īpatnības. Neraugoties uz nēsāto svina suspensoriju, putekļi nenoliedzami tik un tā iefiltrējās viņā un ap viņu, un, kamēr vien Riks atteicās emigrēt, dienu no dienas sniedza nelielu atbaidošā piesārņojuma devu. Līdz šim ikmēneša medicīniskās pārbaudes apstiprināja, ka viņš ir normāls — proti, cilvēks, kas ir spējīgs vairoties likumā noteiktās pielaišanas robežās. Tomēr jebkurā mēnesī Sanfrancisko policijas departamenta ārstu veiktā pārbaude varēja apliecināt pretējo. Pastāvīgi radās aizvien jauni anomālie, kurus no normālajiem izveidoja visur klātesošie putekļi. Patlaban plakātos, TV reklāmās un valsts iestāžu mēslpasta sūtījumos uzplīdīgi izplatījās sauklis: “Emigrē vai deģenerē! Izvēle ir tavā ziņā!” *Tīra patiesība*, nodomāja Riks, atverot vārtiņus uz mazo ganību placīti un pieejot pie savas elektriskās aitas. *Bet es nevaru emigrēt*, viņš sev atgādināja. Savas nodarbes dēļ.

Tur viņu sveicināja blakus esošo ganību saimnieks, kaimiņš Bils Bārburs, kurš, tāpat kā Riks, bija saģērbies uz darbu, un arī pa ceļam bija piestājis apraudzīt savu lopīņu.

“Mana ķēve,” Bārburs starodams pasludināja, “ir grūsna.” Viņš norādīja uz prāvo peršerona šķirnes ķēvi, kas stāvēja un tukši blenza augšup gaisā. “Ko tu par to teiksi?”

“Teikšu, ka pavisam drīz tev būs divi zirgi,” Riks attrauca. Viņš jau bija piegājis aintai; tā gulēja atgremodama un moži lūkojās uz viņu, lai noskaidrotu, vai viņš nav atnesis līdzīgu auzu pārslas. Mākslīgajai aintai bija ieprogrammēta kāre uz auzām; ieraugot šos graudaugus, tā nevilcinoties uztraustos kājās un tipinātu klāt.

“No kā viņa tapa grūsna?” viņš apjautājās Bārburam. “No vēja?”

“Es iegādājos visaugstākās kvalitātes apaugļošanas plazmu, kāda Kalifornijā pieejama,” paziņoja Bārburs. “Pateicoties saviem sakariem ar

Štata Dzīvnieku Audzēšanas padomi. Vai neatminies, ka pagājušajā nedēļā padomes inspektors bija ieradies šeit izmeklēt Džūdiju? Viņas atnešanās tiek ļoti gaidīta; esot nepārspējami augstvērtīgs savas šķirnes indivīds.”

Bārburs miļi paplaukšķināja ķēvei pa kaklu, un tā pielieca galvu viņa virzienā.

“Esi jebkad apsvēris domu zirgu pārdot?” Riks jautāja. Viņš no sirds vēlējās zirgu. Patiesībā jebkuru īstu dzīvnieku. Mākslīgā mājdzīvnieka uzturēšana cilvēku pamazām demoralizēja. Un tomēr no sociālā viedokļa, ņemot vērā dabiska dzīvnieka neesamību, nācās samierināties ar erzacdzīvnieku. Nebija citas izvēles, kā vien turpināt šādu dzīvi. Pat ja viņam pašam būtu vienalga, vēl taču bija Airana — un sievietai tas bija svarīgi. Ļoti.

“Būtu amorāli pārdot savu zirgu,” Bārburs atrunājās.

“Tad pārdod kumeļu. Turēt divus dzīvniekus ir daudz amorālāk, nekā neturēt nevienu.”

Bārburs bija neizpratnē. “Kā to saprast? Daudziem pieder divi dzīvnieki, pat trīs, četri un, piemēram, Fredam Vašbornam, kam pieder aļģu pārstrādes rūpnīca, kurā strādā mans brālis, pieder pat pieci. Vai neredzēji to rakstu par viņa pīli vakardienas *Chronicle*? Esot vissmagākā un lielākā muskuspīle Rietumu piekrastē.”

Iztēlojoties vien tādu dārgumu, kaimiņam acis kļuva glāzainas, un viņš pakāpeniski ieslīga transā.

Iztaustījis mēteļa kabatas, Riks uzgāja saburzīto, bieži pētīto *Sidney's* “Dzīvnieku un putnu kataloga” janvāra pielikumu. Viņš ielūkojās satura rādītājā, atrada ērzeļus (skat. “zirgi, pēcnācēji”) un uzzināja valstī dominējošo cenu. “Es varu nopirkt peršerona ērzeli no *Sidney's* kataloga par pieciem tūkstošiem dolāru,” skaļi viņš bilda.

“Nevari vis,” Bārburs atteica. “Aplūko sarakstu rūpīgāk, cena ir norādīta kursīvā. Tas nozīmē, ka tāds dzīvnieks šobrīd nav pārdošanā — tā ir iespējamā cena, ja tāds būtu pieejams.”

“Pieņemsim, ka es tev desmit mēnešus maksāju piecsimt dolāru mēnesī,” Riks ierosināja. “Pilna cena, kā katalogā.”

“Dekard, tu neko nejēdz par zirgiem,” līdzcietīgi skaidroja Bārburs. “Tam, kādēļ *Sidney’s* katalogā nav peršerona šķirnes ērzeļu, ir zināms iemesls. Peršeroni vienkārši neiet no rokas rokā — pat par kataloga cenu ne. Tie ir pārāk reti sastopami, pat salīdzinoši mazvērtīgāki īpatņi.”

Viņš žestikulēdams paliecās pāri žogam, kas atdalīja abu placīšus.

“Man Džūdiņa pieder trīs gadus, un visā šajā laikā sprīdī neesmu redzējis nevienu tikpat augstvērtīgu peršerona šķirnes ķēvi. Lai to iegādātos, man nācās lidot uz Kanādu, un es pats personīgi vedu viņu šurp ar auto, lai būtu drošs, ka man zirgu nenožags. Ja aizgādāsi šādu dzīvnieku jebkur Kolorādo vai Vaiomingas apkaimē, tevi mierīgi nozūmēs, lai to pievāktu. Vai zini, kāpēc? Tāpēc, ka pirms Pastarā Pasaules kara pastāvēja burtiski simtiem...”

“Bet,” viņu pārtrauca Riks, “ja tev ir divi zirgi, bet man — neviens, tas ir klajā pretrunā ar visu merserisma teoloģisko un morālo pamatsistēmu.”

“Tev ir sava avs; sasodīts, individuālajā dzīvē neviens nekavē tavu Augšupkāpienu, un, pieķerdamies abiem empātijas iekārtas rokturiem, tu godprātīgi tuvojies mērķim. Redzi, ja tev nepiederētu tā vecā aita, es vēl saskatītu zināmu loģiku tavā nostājā. Skaidrs kā diena — ja manā īpašumā būtu divi dzīvnieki, bet tev neviens, tādā gadījumā es stāvētu ceļā tavai patiesajai saplūsmei ar Merseru. Bet ikvienai ģimenei mūsu ēkā — to ir apmēram piecdesmit; pēc maniem aprēķiniem, viena ģimene uz trim dzīvokļiem — katrā ģimenē ir kāds dzīvnieks. Greivsonam pieder tā tur vista.” Viņš pamāja uz ziemeļu pusi. “Ouksam ar sievu ir tas lielais rudais suns, kas naktīs rej.” Kaimiņš brīdi iegrima domās. “Domājams, Edam Smitam dzīvoklī ir kaķis; mazākais, viņš tā apgalvo, bet neviens to nekad nav redzējis. Iespējams, viņš tikai izliekas.”

Piegājis pie aitas, Riks pieliecās un taustījās biežajā baltajā vilnā (vismaz tā bija īsta), līdz atrada no ārpuses nesaskatāmo mehānisma vadības paneli. Turpat Bārbura acu priekšā viņš atvāza paneļa pārsegu.

“Redzi?” Riks parādīja. “Vai tagad aptver, kālab es tik ļoti kāroju pēc tava kumeļa?”

Bārburs ierunājās tikai pēc brīža.

“Nabadziņš. Vai tas tā ir bijis vienmēr?”

“Nē, nav,” atteica Riks, aizvērdams elektriskās aitas vadības paneļa pārsegu; viņš iztaisnojās un pagriezās ar seju pret kaimiņu. “Sākotnēji man bija īsts auns. To mums, gatavodamies emigrācijai, uzdāvināja sievastēvs. Aptuveni pirms gada — atceries to reizi, kad es vedu aunu pie veterinārārsta? Tu tajā rītā jau biji šeit, kad es iznācu un atradu to guļam uz sāniem, un tas nevarēja piecelties.”

“Tu to nostādīji uz kājām,” Bārburs atsauca atmiņā un pamāja. “Jā, tev izdevās to piecelt, bet, pāris minūšu pastaigājies, tas atkal apgāzās.”

“Aitām ir visādas dīvainas kaites,” prātoja Riks. “Citiem vārdiem sakot, aitām uzbrūk lēnums dažādu slimību, bet simptomi allaž ir vieni un tie paši; aita nespēj uztrausties stāvus, un nav nosakāms, cik nopietni ir saslimšanas iemesli — izmežģīta kāja vai nāvējoši stingumkrampji. Mans auniņš izlaida garu tieši no tādas slimības — no stingumkrampjiem.”

“Dabūjis te, augšā?” Bārburs nesaprata. “Uz jumta?”

“No siena,” Riks paskaidroja. “Todien vienu vienīgo reizi nebiju pamanījis izvilkt visu stiepli no ķīpas; nepamanīju sīku posmu, un Graučo — tāds bija auniņa vārds — saskrāpējās un saķēra stingumkrampjus. Es aizvedu auniņu pie veterinārārsta, bet tas tik un tā nobeidzās. Tomēr viņš man neizgāja no prāta, un es pēdīgi piezvanīju uz vienu tādu darbnīcu, kur izgatavo mākslīgos dzīvniekus, un parādīju Graučo fotogrāfiju. Viņi izgatavoja šo te.”

Viņš norādīja uz guļošo erzacdzīvnieku, kurš nepārstāja uzmanīgi atgremot, joprojām modri vērodams, vai kaut kur nav saskatāmas auzas.

“Pirmšķirīgs darbs, bez vārda runas. Un tā aprūpei es esmu veltījis ne mazāk daudz laika un uzmanības, kā tam, dzīvajam. Bet...” Riks parautīja plecus.

“Tas nav viens un tas pats,” pabeidza Bārburs.

“Nav, lai gan ir ļoti līdzīgi. Sajūtas ir gluži tādas pašas, un šo nākas kopt un pieskatīt tieši tāpat kā dzīvo. Jo mākslīgais var sabojāties, un tad visiem kaimiņiem būs skaidrs. Manējais jau sešas reizes ir bijis remontā, pārsvarā pie vainas bijuši sīki darbības traucējumi, bet, ja kāds tos piefiksētu — piemēram, vienreiz balss lente pārtrūka vai kā citādi

sabojājās, un auniņš bleja neapstādināms —, tad noskārstu, ka tas ir *me-hānisk*s bojājums. Uz remontētāju firmas furgona, protams, ir uzraksts “dzīvnieku klīnika” un kaut kas vēl. Un šoferis ģērbjas kā veterinārārsts, viscaur baltā.” Viņš pēkšņi ieskatījās pulkstenī, atcerējies, kā laiks rit.

“Jāsteidz uz darbu,” viņš teica Bārburam. “Līdz vakaram!”

Kad Riks kātoja pie sava aeromobiļa, Bārburs steigšus sauca viņam nopakaļus: “Es nevienam šeit, ēkā, neko neteikšu.”

Palēninājies gaitu, Riks jau dzīrās pateikties. Bet piepeši par sevi lika manīt tas pats izmisums, kuru bija pieminējusi Airana, un viņš vienīgi nosacīja: “Nu, nezinu. Tikpat labi tam nav nekādas nozīmes.”

“Bet viņi uz tevi skatīsies no augšas. Ne visi, bet daži. Pats zini, kā cilvēki izturas pret tiem, kas neaprūpē dzīvnieku; to uzskata par amorālu un neempātisku rīcību. Jā, teorētiski tas neskaitās noziegums, kā tas bija uzreiz pēc Pastarā Pasaules kara, bet vispārējais noskaņojums to tomēr pagērē.”

“Ak, Dievs!” Riks bez vajadzības izgrūda un pavicinājās rokām. “Es gribu dzīvnieku, es vienā laidā mēģinu vienu tādu nopirkt. Bet ar manu algu, ar pilsētas ierēdņa ienākumiem...”

Ja man vēlreiz uzspīdētu laime, tāda kā pirms diviem gadiem, viņš domās cerēja, toreiz, kad mēneša laikā es pamanījos nomedīt četrus andijus. Viņš prātoja — ja vien es tobrīd būtu paredzējis, ka Graučo vairs ilgi nedzīvos... bet tas notika, pirms uzbruka stingumkrampji. Pirms atradās atlūzušais divas collas garais, šļirces adatai līdzīgais stieples gabaliņš.

“Tu varētu iegādāties kaķi,” piedāvāja Bārburs. “Kaķi ir lēti; paskaties katalogā.”

“Es negribu mazu istabas mīldzīvnieciņu,” Riks klusi atzinās. “Es gribu to, kas man bija senāk — lielu lopiņu. Aitu. Ja izdotos sakasīt naudu, tad govī, vērsi vai to pašu, kas pieder tev — zirgu.”

Viņš lēsa, ka pietiktu ar prēmijām par piecu andiju neitralizēšanu. Tūkstoš dolāru par katru — papildus algai. *Ar to es varētu kaut kur no kāda iegādāties to, ko vēlos.* Pat tad, ja *Sidney's* “Dzīvnieku un putnu katalogā” tas būtu slīprakstā. Pieci tūkstoši dolāru — tomēr viņš arī aptvēra, ka tādā gadījumā vispirms šiem pieciem andijiem ir no kādas kolonijas

planētas jānokļūst uz Zemi. Tas nav manā varā, es nevaru likt pieciem tādiem ierasties šeit, un, pat ja varētu, ir vēl arī citi atlīdzību mednieki citās policijas aģentūrās visās pasaules malās. Lai rastos izredzes, andi-jiem būtu jāizraugās Ziemeļkalifornija par apmešanās vietu, un Deīvam Holdenam, vecākajam atlīdzību medniekam šajā apgabalā, būtu jāmirst vai jāaiziet pensijā.

“Nopērc circeni,” zobgalīgi piedāvāja Bārburs. “Vai peli. Ei, par divdesmit pieciem dolāriem var nopirkt pieaugušu peli.”

“Tavs zirgs var nosprāgt tāpat kā Graučo — negaidot,” Riks atcirta. “Kaut vai šovakar pat vari, pārradies no darba, atrast viņu guļam vēkšpēdus, tirinām kājas gaisā, gluži kā vaboli. Vai circeni, kuru nupat pieminēji.”

Viņš soļoja prom, rokā turot aeromobiļa atslēgu.

“Piedod, ja esmu tevi aizvainojis,” nervozi atvainojās Bārburs.

Riks Dekards klusēdams atrāva vaļā sava aeromobiļa durvis. Viņam vairs nebija nekā sakāma kaimiņam; viņš jau pievērsās domām par darbu, par gaidāmo dienu.